

WE THE PEOPLE? A PERSZONALIZÁCIÓ NYELVÉSZETI VIZSGÁLATA AZ USA POLITIKAI KOMMUNIKÁCIÓJÁBAN

Szabó Lilla Petronella

szabo.lillapetronella@tk.hu

DOI: 10.20520/JEL-KEP.2021.2.93

Absztrakt

A politika egyre inkább perszonalizálódik, azaz a politikus személye kerül a középpontba szemben a pártokkal. A kutatás az 1960-tól 2020-ig terjedő időszakban vizsgálta, hogy milyen mértékben figyelhető meg a perszonalizáció az Amerikai Egyesült Államok politikai kommunikációjában a demokrata és republikánus elnökjelöltek jelölést elfogadó beszédeiben. A feltételezésem az volt, hogy a perszonalizálódás jegyében az egyes szám első személyű névmások használata gyarapodott, a pártot és az elnökjelöltet egybe foglaló többes szám első személyű névmások használata viszont csökkent az idő előrehaladtával. Az eredmények szerint az egyes szám első személyű névmás használata nem volt egyenletes a választási években. A jelöltre és pártjára vonatkozó többes szám első személyű névmások pedig csak az 1980-as választási évekhez képest mutattak csökkenést.

Kulcsszavak

politikai kommunikáció, perszonalizáció, névmások, elnökválasztási kampánybeszéd

WE THE PEOPLE? A LINGUISTIC STUDY OF PERSONALIZATION IN THE POLITICAL COMMUNICATION OF THE USA

Lilla Petronella Szabó

Abstract

Politics is becoming increasingly personalized: individual politicians take the center stage rather than political parties. This study analyzed the extent to which personalization can be detected in the political communication of the United States of America between 1960 and 2020 in the presidential nomination acceptance speeches of Democratic and Republican candidates. The study examined the first-person singular, and the first-person plural pronouns which referred to presidential candidates and their party. I hypothesized that the use of the first-person singular pronouns increased, while the first-person plural pronouns decreased in the observed period. The results showed that the use of the first-person singular pronouns did not show a constant growth. The number of the first-person plural pronouns with reference to the politician and their party decreased from the 1980s.

Keywords

political communication, personalization, pronouns, presidential campaign speech

WE THE PEOPLE? A PERSZONALIZÁCIÓ NYELVÉSZETI VIZSGÁLATA AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK POLITIKAI KOMMUNIKÁCIÓJÁBAN¹

Szabó Lilla Petronella

A politológusok és kommunikációkutatók széles köre egyetért abban, hogy a politikai kommunikáció egyre személyesebb formát ölt, azaz mindinkább perszonalizálódik (Rahat – Sheaffer 2007, McAllister 2007, Plasser 2008, Aczél 2009, Balmas et al. 2014, Holtz-Bacha et al. 2014, McAllister 2015, Perloff 2014, etc.). A politikai kommunikáció perszonalizációja/perszonalizálódása számos kutatásban azt jelenti, hogy a politikusok kerülnek előtérbe szemben a pártokkal vagy egyéb szerveződésekkel (Langer 2007, Rahat – Sheaffer 2007, Aczél 2009, Karvonen 2010: 4, Rahat – Kenig 2018). A fogalmat más kutatások a magánélet politizálásaként értelmezik arra utalva, hogy a politikusok egyre több magánéleti információt osztanak meg a nyilvánossággal a politikai siker érdekében (Holtz-Bacha et al. 2014).² Olyan elemzés is született, amely a politika perszonalizálódását a politikusi érzelm-kifejezéseken keresztül a közösségi médiában tanulmányozta (Metz et al. 2020). Jelen tanulmány az előbbi értelmezésen alapul, tehát a perszonalizációt/perszonalizálódást mint a politikusok személyének előtérbe kerülését vizsgálja. A politikusok előtérbe kerülésének – és akár a saját pártjukét meghaladó személyes népszerűségüknek – egyik kimagasló példája a „Trudeaumánia”, amely Pierre Trudeau kanadai miniszterelnök 1968-as választási sikerét övezte, illetve követte (McAllister 2007). A perszonalizált politikát a kutatók azonban nem tekintik elszigetelt eset(ek)nek, mint amilyen a „Trudeaumánia” volt, hanem folyamatként, egy erősödő tendenciát mutató jelenségként fogják fel (Karvonen 2010: 4, Rahat – Kenig 2018). Rahat és Kenig (2018) szerint ugyanakkor – annak ellenére, hogy a politika perszonalizációja egy időben hosszán elnyúló változás – a kutatások jelentős része csupán egy-egy kampányidőszakra fókuszál, nem pedig hosszabb távon, több kampányidőszakra kiterjedően vizsgálja a jelenséget.

¹ A vizsgálat és a jelen tanulmány az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-3-II-CORVINUS-124 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

² „Intimizációként” is ismert a politikai perszonalizáció magánéletre kiterjedő formája (Rahat – Kenig 2018).

Kifejezetten nyelvészeti megközelítésből kevésbé kutatott téma a politika perszonalizálódása, ezért is vállalkoztam arra, hogy a politikusok nyelvhasználatában próbáljam tetten érni a jelenséget. Munkámban a perszonalizálódás indikátoraként két személyes névmás politikusok általi használatát vizsgáltam: az egyes szám első személyű és a többes szám első személyű névmásokét. Az egyes szám első személyű névmások használata úgy értelmezhető, hogy a politikus, bár nyilvánvalóan nem a pártjától függetlenül, de a saját maga nevében szólal meg, és amit mond, az a saját meggyőződése. A többes szám első személyű névmások viszont egybe (egységbe) foglalják a megszólaló politikust és a pártját, de akár annak híveit, szavazóit, akár az egész nemzetet is (Beard 2000, Jobst 2010).

Az a feltételezés, hogy a személyes névmások használata a politikusok fontos eszköze annak érdekében, hogy a nyilvános megszólalásaikat számukra előnyösen értelmezzék a potenciális szavazók, egyáltalán nem számít újnak (Wilson 1990). Gondoljunk például Winston Churchillnek, Nagy-Britannia egykori miniszterelnökének ikonikus beszédére, amelyet a második világháború idején mondott:³ „We shall go on to the end, we shall fight in France, we shall fight on the seas and oceans, we shall fight with growing confidence and growing strength in the air, we shall defend our Island... [A végsőkig folytatjuk, harcolni fogunk Franciaországban, harcolni fogunk a tengereken és óceánokon, növekvő magabiztossággal és növekvő erővel fogunk harcolni a levegőben, meg fogjuk védeni a szigetünket...].” A beszédben Churchill számos alkalommal használta a *we* [mi] többes szám első személyű névmást, de tudjuk, hogy maga a miniszterelnök nem a harctereken, fegyverrel a kezében harcolt az országért. Itt a többes szám első személyű névmás a honpolgárok bátorítást és a kitartásuk erősítését szolgálja, és azt fejezi ki, hogy a kormányfő a háborús megpróbáltatásokban együttérez és szolidáris a hallgatósággal, tágabb értelemben Nagy-Britannia népeivel (Wilson 1990, Beard 2000, Kuna 2016). Egy másik példa az USA 44. elnökének, Barack Obamának a 2012-es jelölést elfogadó beszédéből származik, és arra mutat rá, hogy az egyes szám első személyű névmás használatával a politikus személyes felelősséget vállal, elkötelezi magát egy ügy mellett, és megfogadja, hogy cselekedni, küzdeni fog a sikerért: „I will not let oil companies write this country’s energy plan or endanger our coastlines [Nem fogom engedni, hogy az olajvállalatok írják ennek az országnak az energiagazdálkodását, vagy hogy veszélyeztessék a tengerpartjainkat].” Ugyanennek a beszédnek egy másik részletében Obama elnök a többes szám első személyű névmás használatával már nem csak saját magára vonatkozóan, hanem a kormányzata és az azt támogatók nevében nyilatkozott: „Yes, we will reform and strengthen Medicare for the long haul [Igen, hosszú távra megreformáljuk és megerősítjük az egészségbiztosítást].” De úgy is értelmezhető a névmások használatában mutatkozó különbség, hogy míg az egyes szám első személyű névmásokkal a politikusok saját magukra vállalják a döntéshozó szerepét és a felelősséget, addig a többes szám első személy használatával mintegy megosztják a felelősséget (Beard 2000, Domonkosi – Ludányi 2018, H. Varga 2017, Kuna 2016, Laczkó – Tátrai 2015), illetve közös felelősségvállalásra hívnak fel, amint ezt Mitt Romney, a Republikánus Párt jelöltje tette 2012-es jelölést elfogadó beszédében: „We Americans have always felt a special kinship with the future. [Mi, amerikaiak mindig is különleges kötődést éreztünk a jövőhöz.]”

Bár részleteiben nem vizsgáltam, hogy a többes szám első személyű névmások használata a szolidaritás kifejezésén és a közös felelősségvállaláson túl mi mindent jelenthet, mi mindenre utalhat a politikusi beszédekben, nem érdektelen áttekinteni az ezzel kapcsolatos

³ A beszéd elérhető a következő linken: <https://winstonchurchill.org/resources/speeches/1940-the-finest-hour/we-shall-fight-on-the-beaches/>. Itt és a továbbiakban az idézett szövegek és magyar fordításuk idézőjelben, ezen belül a fordítások szögletes zárójelben állnak. Az összes fordítás a szerző munkája.

megállapításokat. Beard (2000) szerint a többes szám első személyű névmások a politikai szerepre jelöltek beszédeiben a jelölthöz többféle pozitív tartalmú fogalmat kapcsolhatnak:

- ◆ jelölt + emberiség: „For the sake of civilization we must negotiate a mutual, verifiable nuclear freeze before those weapons destroy us all. [A civilizáció érdekében meg kell állapodnunk a nukleáris fegyverkezés kölcsönös, ellenőrizhető befagyasztásáról, mielőtt azok a fegyverek mindannyiunkat elpusztítanak.]” (Mondale, 1984);
- ◆ jelölt + ország (az elnök és az Amerikai Egyesült Államok) „We are moving forward, America. [Előre haladunk, Amerika.]” (Obama, 2012);
- ◆ jelölt + egy csoport (például az elnök és a párt): „We are members together of such a party, the Democratic Party of 1964. [Mi együtt tagjai vagyunk egy ilyen pártnak, az 1964-es Demokrata Pártnak.]” (Johnson, 1964);
- ◆ jelölt + egy fő (például az elnök és az alelnök): „Eight years ago, I stood here with Ronald Reagan and we promised, together, to break with the past and return America to her greatness. [Nyolc évvel ezelőtt itt álltam Ronald Reagannel és együtt megígértük, hogy szakítunk a múlttal és visszaállítjuk Amerika nagyságát.]” (Bush, 1988).

Proctor és Su (2011) is úgy találták, hogy a többes szám első személy használatával a politikusok sokféle kedvező asszociációt indíthatnak el:

- ◆ emberiség: „That’s why we’re here, not just in this hall, but on this earth. [Ezért vagyunk itt, nem csak ebben a teremben, hanem ezen a Földön.]” (Clinton, 2016);
- ◆ nemzet: „We Americans have courage... [Nekünk amerikaiaknak van bátorságunk...]” (Carter, 1980);
- ◆ hadsereg: „What we learned as soldiers... [Amit katonaként tanultunk...]” (Kerry, 2004);
- ◆ párt: „With this kind of a united Democratic Party, we are ready, and eager, to take on the Republicans – whichever Republican Party they decide to send against us in November. [Egy ilyen egyesült Demokrata Párttal készen állunk és lelkesen állunk ki a republikánusok ellen – bárhogy döntsenek arról, milyen Republikánus Pártot küldenek ellenünk novemberben.]” (Carter, 1976);
- ◆ adminisztráció: „In the last year alone, we cut oil imports by 1 million barrels a day, more than any administration in recent history. [Csak a tavalyi évben, napi egymillió hordóval csökkentettük az olajimportot, többel, mint bármelyik kormány a modern történelem során.]” (Obama, 2012);
- ◆ család: „My father taught us that silence was complicity. [Az apám azt tanította nekünk, hogy a hallgatás bűnrészesség.]” (Biden, 2020);
- ◆ alelnök: „Two men this year ask for your support, and you must know us... [Két férfi kéri a támogatásukat, és önöknek ismerniük kell minket...]” (Bush 1988).

A vizsgálat a politikusi névmáshasználatról

Az egyes és többes szám első személyű névmásokat mint a perszonalizálódás indikátorait az amerikai egyesült államokbeli elnökjelöltek jelölést elfogadó beszédeiben vizsgáltam az 1960-as választásoktól a legutóbbi, 2020-as választásokig. Az Egyesült Államokban a kiemelt figyelemmel kísért demokrata, illetve republikánus nemzeti konvenciókon elhangzó beszédek az elnöki kampányok nyitányai, amely kampányok és az azokat követő választás a demokrácia „szinonimái” a USA politikájában (Tuman 2008: 2). Hipotézisem az volt, hogy a politika

perszonalizálódásának jegyében mind a két nagy párt jelöltjeinek esetében az egyes szám első személyű névmások használata az idő előrehaladtával növekedést, a többes szám első személyű névmásoké pedig csökkenést mutat.

A vizsgált anyag

Az Amerikai Egyesült Államok politikai életében az elnök egyik legfontosabb nyilvános tevékenysége, funkciója, hogy beszédeket mond (Coe 2017), ebből következően a potenciális elnökjelöltek többek között erre a szerepre készülnek.⁴ Az elnökség megszerzése érdekében folytatott kampány első jelentős eleme az elnökjelöltséget elfogadó beszéd (Ritter 1980), amelyet a jelöltek hagyományosan a republikánus, illetve a demokrata nemzeti konvenció keretében mondanak.

Vizsgálatom kezdő időpontját az 1960-as elnökválasztás jelentette, amelyet több kutató mérföldkőnek tekint a politikai perszonalizáció szempontjából. Az 1960-as évek elejére az (USA-ban) általánosan elterjedt televízió mint tömegtájékoztatási eszköz a természetéből fakadóan perszonalizálta a politikai kommunikációt (Rahat – Kenig 2018, Blumler – Kavanagh 1999). A televíziós közvetítések kedveznek az egyén előtérbe kerülésének, hiszen a vizualitáson alapuló médiumon jobban meg lehet ragadni a nézőket a személyes történetek által, mint az elvont politikai intézmények és ideológiák ismertetésével (McAllister 2007, Ohr 2013, Rahat – Kenig 2018). Ezt példázza a televízióban közvetített elnökjelölti vita, amelynek keretében a politikusok egyenként szerepelnek és osztják meg az elképzeléseiket a tévénézőkkel. Az Egyesült Államokban az 1960-ban zajlott elnökválasztás során az induló demokrata John F. Kennedy és a republikánus Richard Nixon elsőként vettek részt ilyen, a televízió által közvetített vitán (McAllister 2007).⁵

Vizsgálatom anyagához a University of Californián létrehozott The American Presidency Project weboldalon jutottam hozzá, amely egy független, amerikai elnöki dokumentumokat gyűjtő oldal (<https://www.presidency.ucsb.edu/>). A vizsgált beszédek az 1960-as elnökválasztástól egészen a legutóbbi, 2020-as választásig terjedtek. A korpusz 32 beszédet ölelt fel és mintegy 140.000 szóból állt.

A vizsgálat módszere

Az elnökjelöltek jelölést elfogadó beszédében az egyes szám első személyű névmásokat (*I* és *me* [én] és [engem]) és a többes szám első személyű névmásokat (*we* és *us* [mi] és [minket]) tartalmazó mondatokat gyűjtöttem ki. Nem soroltam a találatok közé azokat a mondatokat, amelyeket az elnökjelöltek valaki mástól idéztek, mint például Bill Clinton demokrata elnökjelölt 1992-es beszédének egyik részlete: „We are, as Democrats, in the words that Ross Perot himself spoke today, ‘a revitalized Democratic Party’ [Mi mint demokraták, Ross Perot ma elhangzott szavait idézve, ‘egy új életre kelt Demokrata Párt’ vagyunk].” A névmások előfordulási gyakoriságát a nyelvészeti hagyományoknak megfelelően ezer szóra normalizálva adtam meg, tehát a számszerű eredmények azt tükrözik, hogy ezer szavanként hányszor fordultak elő a vizsgált névmások (Gries 2010).

⁴ A nyelv és a nyelvhasználat kitüntetett politikai szerepéről az Egyesült Államok törvénykezésében lásd Czeglédi (2008, 2011).

⁵ A közvélemény ugyan azt tartja, hogy a televíziós megjelenések a fiatalabb és dinamikusabb Kennedy számára voltak kedvezőbbek mint Nixonnak, Wattenberg (2013) adatai szerint – a végül az 1960-as választást elvesztő – Nixon volt népszerűbb. Wattenberg (2013) azzal magyarázza Kennedy győzelmét, hogy a szavazók pártjuk iránti lojalitása döntött.

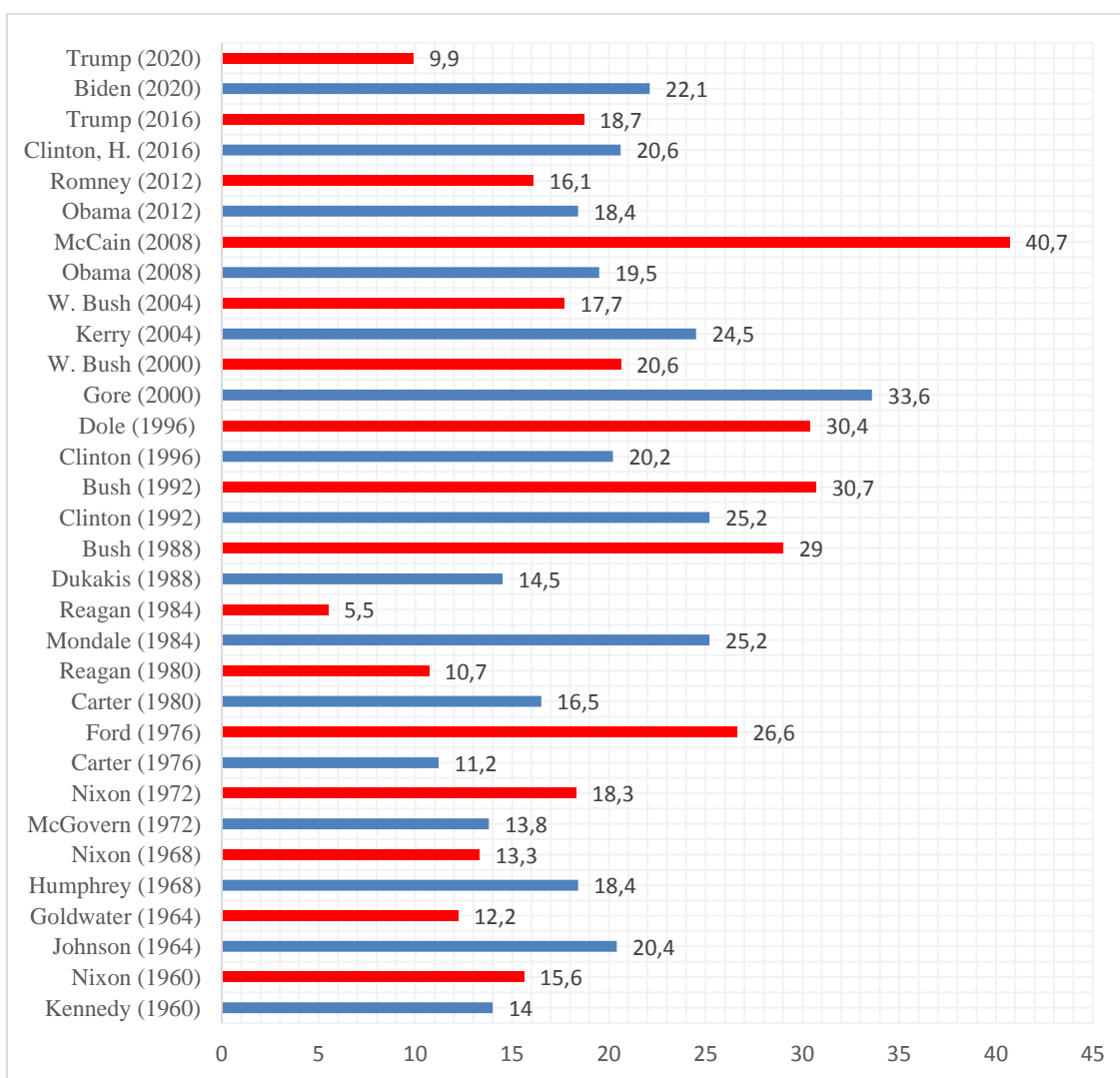
Eredmények

Egyes szám első személy

Hipotézisem szerint az egyes szám első személyű névmásokat tartalmazó megnyilatkozások használata a politikai kommunikáció perszonalizációjának egyik jeleként az idő múlásával egyre gyakoribbá vált az elnökjelölést elfogadó beszédekben. Azonban – mint az 1. táblázaton látható – az adatok nem támasztották alá ezt a feltevésemet.

1. ábrázat

Az egyes szám első személyű személyes névmások az elnökjelölést elfogadó beszédekben 1960 és 2020 között (ezer szóra eső előfordulások száma – piros republikánus, kék demokrata)

Várakozásaimmal ellentétben az egyes szám első személyű névmások használata a vizsgált időszakban nem mutatott egyértelmű és egyenletes növekedést. Az adatok szerint a szóban forgó névmások előfordulása az 1988-as és a 2004-es választások között volt a leggyakoribb, majd 2008 után inkább csökkenés tapasztalható. Szembe tűnhetnek viszont olyan egyedi esetek, amelyeknél kiugróan magas az egyes szám első személy használata az adott évtized többségéhez képest, így például Lyndon B. Johnson 1964-es (20,4), Gerald Ford 1976-os (26,59), idősebb George Bush 1988-as (29) vagy John McCain 2008-as (40,7) beszédei esetében. A táblázatról leolvasható, hogy a republikánus jelöltek hét választási évben (1960,

1972, 1976, 1988, 1992, 1996, 2008) használták többször az egyes szám első személyű névmást, mint a demokrata jelöltek, a demokrata jelöltek pedig kilenc választási évben (1964, 1968, 1980, 1984, 2000, 2004, 2012, 2016, 2020) múlták felül ezen a téren a republikánus vetélytársukat. A különbségek azonban nem minden esetben nevezhetők jelentősnek: például ezer szóra vetítve 1960-ban mindössze 1,6 szóval használt több egyes szám első személyű névmást Nixon Kennedyvel szemben, ugyanakkor a 2008-as választás idején 21,2-es különbséget fedezhetünk fel John McCain javára Obama elnökkel szemben. Úgy tűnik tehát, hogy az egyes szám első személyű névmás használata nem áll szoros összefüggésben a párt-hovatartozással.

A politikai perszonalizáció szempontjából érdekes kérdés lehet, hogy az aktuálisan regnáló elnök, aki az újabb jelölést elfogadó beszédében már a saját eredményeiről is szólhat, él-e ezzel a lehetőséggel, nagy valószínűséggel emelve az egyes szám első személyű névmások gyakoriságát. Az adatok ebben a vonatkozásban sem jeleztek statisztikailag értékelhető összefüggést: Nixon, Carter és Bush elnökök azokban az években (1972, 1980, 1992), amikor az újráválasztásukért indultak, többször használták az egyes szám első személyű névmást – és nem melleleg vesztettek –, Reagan, Clinton, ifjabb Bush és Obama elnökök az újráválasztásukért kampányolva (1984, 1996, 2004, 2012) ritkábban szóltak az egyes szám első személyű névmással, viszont nyertek. A legutóbbi, 2020-as elnökválasztásnál Trump elnök újráválasztásért kampányoló beszédében kevesebbszer (9,9) jelent meg az egyes szám első személyű névmás, mint a 2016-os első indulásakor (18,7), mégis elvesztette az elnöki pozícióját.⁶ Vagyis nem látszik erős kapcsolat az egyes szám első személyű névmás használata és az újráválasztásért zajló kampány között.

Többes szám első személy

Hipotézisem szerint azon többes szám első személyű névmások használata, amelyek az elnökjelöltre és a pártjára együttesen, egységbe foglalva utalnak, a politika perszonalizációjának jegyében az idő előrehaladtával csökkenni fog. Az elnökjelöltre és a pártra utaló névmásoknak tekintetem minden olyan esetet, amelynél a jelöltek explicit módon utaltak a pártjukra, a demokrata elnökjelöltek a Demokrata Pártra, a republikánus elnökjelöltek a Republikánus Pártra. Ezt példázza a demokrata oldalon Hillary R. Clinton 2016-os beszéde: „Democrats, we are the party of working people... [Demokraták, mi a dolgozó emberek pártja vagyunk...]” Republikánus oldalról Gerald Ford 1976-os megszólalása idézhető: „We Republicans have had some tough competition... [Nekünk Republikánusoknak volt pár kemény versenyünk...]”

A 2. táblázat az elnökjelöltekre és a pártjukra együttesen vonatkozó többes szám első személyű névmások használatát mutatja az 1960-ban rendezett választásoktól a legutóbbi, 2020-as választásokig.

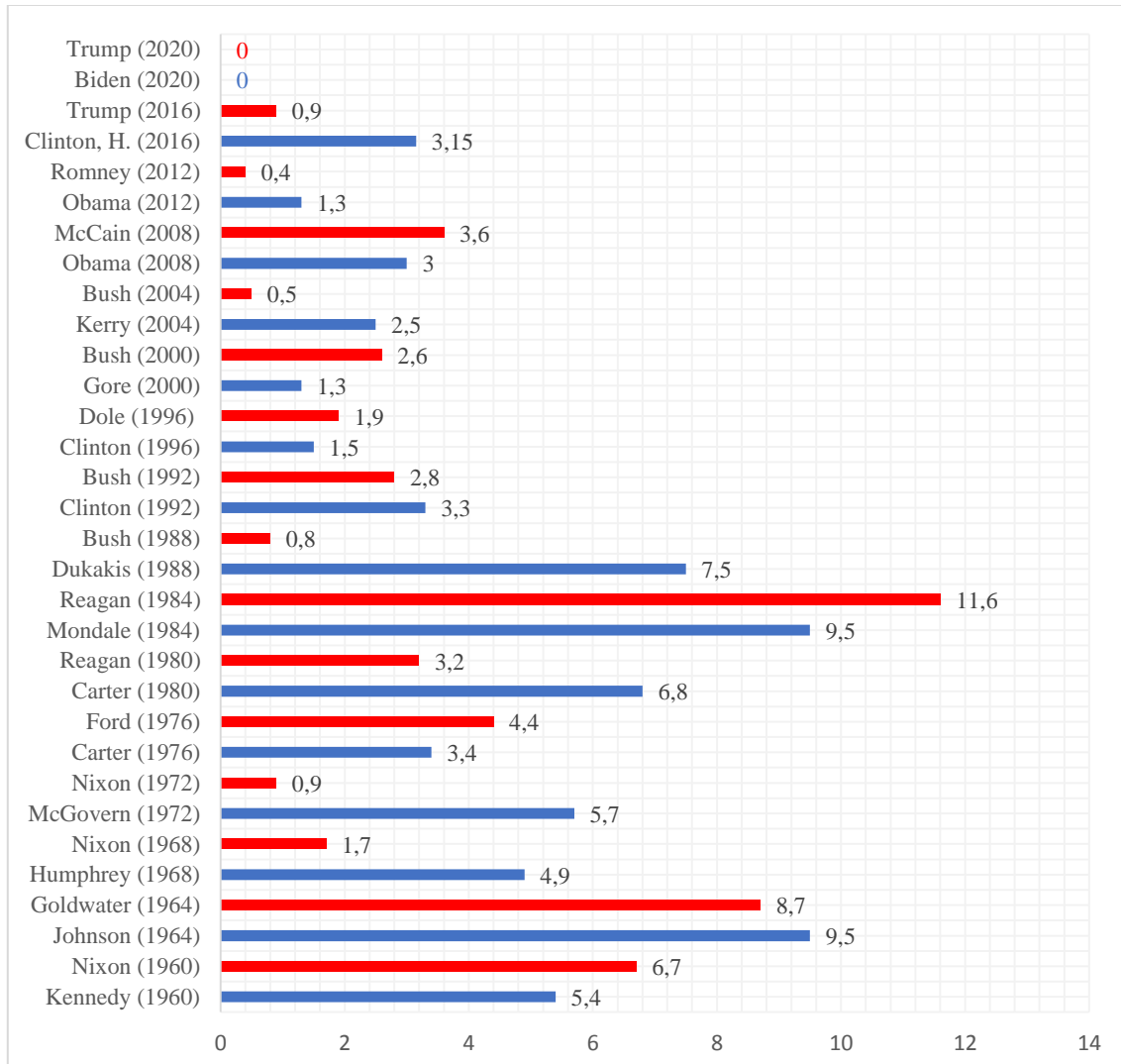
A feltevéssel ellentétben a 2. táblázat nem mutat egyértelmű, illetve folyamatos csökkenést a többes szám első személyű, politikusra és pártra együttesen utaló személyes névmások használatát tekintve. A demokrata párt jelöltjei esetében különösen az 1960 és 1988 közötti időszak hozott magas gyakoriságot: Johnson 1964 – 9,9; Carter 1980 – 6,8; Mondale 1984 – 9,5; Dukakis 1988 – 7,5). Ettől kezdve azonban csökkenés tapasztalható, egyik demokrata elnökjelölt többes szám első személyű névmás használata sem haladja meg a

⁶ Az adatok közé nem soroltam azokat a regnáló elnököket, akik az alelnöki pozícióból kerültek az elnöki székbe, így Lyndon B. Johnson, aki John F. Kennedy halála után lett elnök, vagy Gerald Fordot, aki Richard Nixon lemondása után látta el az elnöki feladatokat.

3,3-as értéket (Clinton 1992). A republikánus elnökjelöltek esetében is hasonló a helyzet: 1984-ig néhány kiugróan magas érték (Goldwater 1964 – 8,7; Reagan 1984 – 11,6), aztán csökkenés, de nem egyenletes.

2. táblázat

A többes szám első személyű személyes névmások az elnökjelölést elfogadó beszédekben 1960 és 2020 között (ezer szóra eső előfordulások száma – piros republikánus, kék demokrata)

Egészében véve a politikusra és a pártjára együttesen utaló többes szám első személyű személyes névmások használatában 1988-tól tapasztalható olyan, a pártok között különböző mértékű, időben ugráló, de mégis tendenciaszerűnek tekinthető csökkenés, amelyben esetleg a politika perszonalizálódásának jelét sejtethetjük.

Összegzés

A tanulmányomban ismertetett vizsgálatban a politika mostanában sokat emlegetett perszonalizációját/perszonalizálódását kíséreltem meg nyelvi-nyelvészeti eszközökkel tetten érni az Amerikai Egyesült Államok elnökjelöltjeinek a jelölést elfogadó beszédeiben 1960 és 2020 között. A perszonalizálódás indikátoraként két személyes névmás használatát vizsgáltam. Az egyes szám első személyű névmások használata úgy értelmezhető, hogy a politikus, bár

nyilvánvalóan nem a pártjától függetlenül, de a saját maga nevében szólal meg, és amit mond, az a saját meggyőződése. A többes szám első személyű névmások viszont egybe (egységbe) foglalják a megszólaló politikust és a pártját, de akár annak híveit, szavazóit, akár az egész nemzetet is. Hipotézisem az volt, hogy a politika perszonalizálódásának jegyében mind a két nagy párt, a Demokrata és a Republikánus párt jelöltjeinek beszédeiben az egyes szám első személyű névmások használata az idő előrehaladtával növekszik, a többes szám első személyű névmásoké pedig csökken.

Hipotézisemet a vizsgálat számszerű eredményei nem, vagy csak kisebb részben igazolták: az egyes szám első személyű személyes névmások használata nem mutatott egyértelmű növekedést az 1960-as elnökválasztástól, a többes szám első személyű névmások használata pedig csak 1988-tól csökkent. A névmáshasználat a párthovatartozással sem mutatott érdemi összefüggést.

Természetesen az is felmerülhet, hogy a névmáshasználat – legalábbis önmagában – nem igazán alkalmas indikátora a perszonalizációnak. Mindenesetre vannak esetek, amelyek egyediségükben is azt jelzik, hogy a névmáshasználat fontos összefüggéseket tükrözhet. Ronald Reagan például az 1980-as megválasztásakor és azt követően a Republikánus Párt teljes támogatását élvezte, mintegy a párt „megtestesülése” lett (Wattenberg 2013: 77). Ez többek között abban nyilvánult meg, hogy a választási ígéretei (mint például az adócsökkentés) mellett szinte a teljes Republikánus Párt kiállt, és Reagan az 1980-as megválasztását követően teljesítette is a választási ígéreteit. Nem tűnik megalapozatlan feltevésnek, hogy ez az összhang abban is tükröződött, hogy Reagan a következő, 1984-es jelöltséget elfogadó beszédében a vizsgált 1960-as és 2020-as időszakban a legnagyobb arányban utalt a többes szám első személyű névmással önmagára és a pártjára.

IRODALOM

- Aczél Petra (2009) *Új retorika: Közélet, kommunikáció, kampány*. Pozsony, Kalligram.
- Balmas, Meital – Rahat, Gideon – Sheaffer, Tamir – Shenhav, Shaul R. (2014) Two routes to personalized politics: Centralized and decentralized personalization. *Party Politics* 20(1). <https://doi.org/10.1177/1354068811436037>
- Blumler, Jay G. – Kavanagh, Dennis (1999) The third age of political communication: Influences and features. *Political Communication* 16(3). 209–230. <https://doi.org/10.1080/105846099198596>
- Brown, Roger – Gilman, Albert (1960) The pronouns of power and solidarity. In: Sebeok, Thomas Albert (1960ed.) *Style in Language*. Cambridge, Massachusetts, M.I.T. Press. 253–276.
- Coe, Kevin (2017) Presidential address. In: Kenski, Kate – Jamieson, Hall Kathleen (2017 ed.) *The Oxford Handbook of Political Communication*. New York, Oxford University Press. 121–132.
- Crystal, David (2008) *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford, Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781444302776>
- Czeglédi, Sándor (2008) *Language Policy, Language Politics and Language Ideology in the United States*. Veszprém, Pannon Egyetemi Kiadó.
- Czeglédi, Sándor (2011) Obama and language: Language policy areas and goals in presidential communication. *Americana: E-Journal of American Studies in Hungary* 7(2). <https://americanajournal.hu/vol7no2/czegledi>

- Domonkosi Ágnes – Ludányi Zsófia (2018) A társas deixis szocializációs mintái az óvodai bábjátékban: Egy óvodapedagógus-képzésben zajló kísérlet tanulságai. In: Tóth Péter – Maior Enikő – Horvák Kinga – Kautnik András – Duchon Jenő – Sass Bálint (2018szerk.) *Kutatás és innováció a Kárpát-medencei oktatási térben: III. Kárpát-medencei Oktatási Konferencia Tanulmánykötet*. Budapest, Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ. 488–505.
- Gries, Stefan Th. (2010) Useful statistics for corpus linguistics. In: Sánchez, Aquilino – Moisés Almela (2010eds.) *A Mosaic of Corpus Linguistics: Selected Approaches*. Frankfurt am Main – New York, Peter Lang. 269–291.
- Holtz-Bacha, Christina – Langer, Ana Ines – Merkle, Susanne (2014) The personalization of politics in comparative perspective: Campaign coverage in Germany and the United Kingdom. *European Journal of Communication* 29(2). 153–170.
<https://doi.org/10.1177/0267323113516727>
- H. Varga Márta (2017) Kic és mic vogmuc? A többes szám első személyű nyelvi formák funkcionális vizsgálata. *THL2: A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata* 2017(1–2). 133–144.
- Jobst Ágnes (2010) *A nyelv kisajátítása: a második világháború utáni média elemzése szó-tárral és szövegmutatványokkal*. Budapest, Tinta.
- Karvonen, Lauri (2010) *The Personalisation of Politics: A Study of Parliamentary Democracies*. Colchester, ECPR Press.
- Kuna Ágnes (2016) Személydeixis és önreprezentáció az orvos-beteg találkozáson. *Magyar Nyelvőr* 140(3). 316–332.
- Laczkó Krisztina – Tátrai Szilárd (2015) „Évek óta mást se csinálunk.” A többes szám első személyű deiktikus elemek működésének vizsgálatához. In: Bárh M. János – Bodó Csanád – Kocsis Zsuzsanna (2015szerk.) *A nyelv dimenziói. Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére*. Budapest, ELTE BTK, Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet. 501–514.
- Langer, Ana Ines (2007) A historical exploration of the personalisation of politics in the print media: The British prime ministers (1945–1999). *Parliamentary Affairs* 60(3). 371–387.
<https://doi.org/10.1093/pa/gsm028>
- Lyons, John (1977) *Semantics (Vol. 2)*. Cambridge, Cambridge University Press
- Marmaridou, Sophia (2000) *Pragmatic Meaning and Cognition*. Amsterdam, John Benjamins Publishing Company.
- McAllister, Ian (2007) The personalization of politics. In: Dalton, Russel J. – Klingemann, Hans-Dieter (2007eds.) *The Oxford Handbook of Political Behavior*. New York, Oxford University Press. 571–588. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199270125.003.0030>
- McAllister, Ian (2015) The personalization of politics in Australia. *Party Politics* 21(3), 337–345. <https://doi.org/10.1177/1354068813487111>
- Metz, Manon – Kruikemeier, Sanne – Lecheler, Sophie (2020) Personalization of politics on Facebook: Examining the content and effects of professional, emotional and private self-personalization. *Information, Communication & Society* 23(10). 1481–1498.
<https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1581244>

- Ohr, Dieter (2013) Changing patterns in political communication. In: Aarts, Kees – Blais, André – Schmitt, Hermann (2013eds.) *Political Leaders and Democratic Elections*. Oxford, Oxford University Press. 11–34.
<https://doi.org/10.1093/acprof:osobl/9780199259007.003.0002>
- Perloff, Richard M. (2014) *The Dynamics of Political Communication: Media and Politics in a Digital Age*. New York, Routledge.
- Proctor, Katarzyna – Su, Lily I-wen (2011) The 1st person plural in political discourse— American politicians in interviews and in a debate. *Journal of Pragmatics*, 43 (2011) 3251–3266. <https://www.sciencedirect.com/science/journal/03782166/43/13>,
<https://doi.org/10.1016/j.pragma.2011.06.010>
- Rahat, Gideon – Kenig, Ofer (2018) *From Party Politics to Personalized Politics? Party Change and Political Personalization in Democracies*. Oxford, Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198808008.001.0001>
- Rahat, Gideon – Sheaffer, Tamir (2007) The personalization (s) of politics: Israel, 1949–2003. *Political Communication* 24(1). 65–80, <https://doi.org/10.1080/10584600601128739>
- Ritter, Kurt W. (1980) American political rhetoric and the jeremiad tradition: Presidential nomination acceptance addresses, 1960–1976. *Central States Speech Journal* 31(3), 153–171. <https://doi.org/10.1080/10510978009368054>
- Suleiman, Camelia – O’Connell, Daniel C. – Kowal, Sabine (2002) “If you and I, if we, in this later day, lose that sacred fire...”: Perspective in Political Interviews. *Journal of Psycholinguistic Research* 31(3). 269–287. <https://doi.org/10.1023/A:1015592129296>
- Tátrai, Szilárd (2011) *Bevezetés a pragmatikába: Funkcionális kognitív megközelítés*. Budapest, Tinta Könyvkiadó.
- Tátrai, Szilárd (2017) Pragmatika. In: Imrényi András – Kugler Nóra – Ladányi Mária – Markó Alexandra – Tátrai Szilárd – Tolcsvai Nagy Gábor (2017szerk.) *Nyelvtan*. Budapest, Osiris Kiadó. 857–1058).
- Wales, Katie (1996) *Personal Pronouns in Present-Day English*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Wattenberg, Martin P. (2013) US party leaders: Exploring the meaning of candidate-centred politics. In: Aarts, Kees – Blais, André – Schmitt Hermann (2013eds.) *Political Leaders and Democratic Elections*. Oxford, Oxford University Press. 76–90.
<https://doi.org/10.1093/acprof:osobl/9780199259007.003.0005>
- Wilson, John (1990) *Politically speaking: The pragmatic analysis of political language*. Oxford, Blackwell.